

CENTER
for Ukrainian and European
Scientific Cooperation

Центр
українсько-європейського
наукового співробітництва

Одеська національна
музична академія
імені А. В. Нежданової

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**МУЗИКА ЯК ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ
ФЕНОМЕН ТА СФЕРА
КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

21 лютого – 3 квітня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 78:377.4(477)(063)

М89

Організаційний комітет:

Олійник Олександр Леонідович – кандидат мистецтвознавства, професор, народний артист України, ректор Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Оганезова-Григоренко Ольга Вадимівна – доктор мистецтвознавства, професор, народна артистка України, проректор з науково-педагогічної та наукової роботи Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Самойленко Олександра Іванівна – доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Осадча Світлана Вікторівна – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії музики та музичної етнографії Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Черноіваненко Алла Дмитрівна – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри народних інструментів Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової;

Майденберг-Тодорова Кіра Ісааківна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії музики та композиції Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової.

Музика як художньо-естетичний феномен та сфера
М89 **культурної діяльності** : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки, м. Одеса, 21 лютого – 3 квітня 2022 р. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 204 с.

ISBN 978-966-992-776-7

У збірнику представлено матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки «Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії», яке відбулось 21 лютого – 3 квітня 2022 р.

УДК 78:377.4(477)(063)

ISBN 978-966-992-776-7

© Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, 2022

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2022

ЗМІСТ

Музична планета на ім'я Густав Голст Анфілова С. Г.	8
Різноманітні прояви творчої обдарованості Ірини Губаренко Базан О. Ю.	10
Сучасна академічна хорова музика а cappella: діалог епох – діалог культур Батовська О. М.	13
Українська оперно-хорова творчість: від фантастики до фантазмагорії Белік-Золотарьова Н. А.	16
Значення фортепіанного супровіду у формуванні цілісного образу романсів П. Чайковського та С. Рахманінова Біляєва В. О.	20
Індивідуально-психологічні відмінності та їх значення у вокальній педагогіці Богачова-Стрельцова Л. Г.	22
Сутність оперного мистецтва і сучасна «режисерська» опера Бородавкін С. О.	26
Народна музика у композиторській спадщині Михайла Вербицького Букало Н. З.	29
Дистанційна діяльність піаніста-концертмейстера зі здобувачами ЗВО у класі струнних інструментів Бурман К. І., Екман М. С.	31
Питання методики викладання гри на народних інструментах Власов В. П.	34
Поліфонія в системі музично-теоретичної освіти студентів Гарбар Г. А.	38
Кобзарсько-бандурницьке мистецтво в формуванні національної свідомості майбутніх учителів музики Горожанкіна О. Ю.	46
Іконографія як джерело культурної антропології Горохолинська Г. М.	50

Сучасний підхід в розробці базового курсу «Фортепіано» для музичних вузів України	
Громченко Н. Є	54
Професійна мобільність музиканта-концертмейстера	
Демидова В. Г	58
П'єси для фортепіано «Різдвяна мить» Ольги Драгомирецької	
Драгомирецька О. С.	61
Клавесинна музика доби Бароко: проблеми виконавської поетики	
Жукова О. А.	63
Музичне мислення в аспекті жанрово-стильового діалогу	
Завгородня Г. Ф.	66
Світоглядні настанови хорової творчості українських композиторів кінця ХХ – початку ХХІ століть	
Заверуха О. Л.	69
Тріо-сонати та паризькі квартети Г. Телемана на перетині германо-французьких впливів	
Зима Л. В.	71
Естетико-світоглядні орієнтири у світлі проблеми музичної комунікації	
Іванова В. Л.	73
Коломийка як синтез жанрових різновидів української народної творчості	
Казначєєва Т. О.	77
Сучасні технології в діяльності диригента	
Кисла А. М.	79
Втілення дзен-буддійської медитативної ідеї у флейтових соло	
Кравченко Н. Ю.	81
Ігнац Лахнер. Забуті шедеври	
Лаврик Н. І.	85
Пісенеспів «Достойно єсть» у творчості українських композиторів другої половини ХІХ–ХХ століть	
Литвиненко О. В.	87
Внесок Г. Д. Бучинського у розвиток музичної освіти в Україні	
Лісовська І. Л.	90
Сутність та специфіка поняття «музичне мислення»	
Мазур І. В.	93

Віртуальний диктант Мазур І. І.	97
Способи вдосконалення володіння голосом. Роль слова. Вправи. Вокалізи Мальцева О. В.	101
Скрипкові сонати Я. Фрейдліна та Олени Томльонової в контексті одеської композиторської школи Марків К. М.	105
Самостійність у вокальному вихованні в умовах дистанційного навчання Михайлець В. В.	107
Деякі особливості музичної мови Лесі Дичко Міліченкова Н. Ф.	110
Моторно-ігрові чинники виконавського стилю фортепіанних сонат Л. Бетховена Муляр А. П.	113
Мистецький проект як альтернатива науковій дисертації у мистецькій освіті Муляр П. М.	115
Міст через вічність: богородичні хори Вікторії Польової в аспекті вчення про теозис Наумова О. А.	119
До проблеми опрацювання вокалістом музичного тексту Оганезова-Григоренко О. В.	125
«Панч та Джуді» Х. Бертвістла у світлі англійської театральної традиції Петрова О. В.	129
Класична італійська вокальна школа: постаті та методи Ревенко В. О.	132
Фортепіанні цикли Б. Лятошинського: символістська парадигма Рижова О. О.	136
Методична діяльність як одна з важливіших галузей у підготовці майбутніх учителів музики Ролінська О. Г.	139
Музикознавство в системі сучасної української мистецької освіти: до питання про місце в непрофільному освітньому просторі Романенкова Ю. В.	141

Значення «Рідної школи» у розвитку музичної культури західного Поділля	
Романюк І. В.	146
Формування композиторського тезаурусу в камерних творах В. Мартинюк 1980-х–1990-х років	
Рябцева І. М.	148
Принципи оркестрового письма К. Орфа	
Савченко Г. С.	153
Динаміка взаємодії пасторалі і готики у великих романтичних операх Джакомо Мейєрбера	
Сакало О. В.	155
Психологічні особливості сприйняття музики	
Світловська О. В.	160
Проблеми формування художньої культури та становлення художнього творчого мислення майбутнього фахівця	
Семенюк А. Ю.	163
Енциклопедії понять гуманізму та антигуманізму в «Ученнях життя» Гесіода і Соломона	
Сокол О. В.	166
Жанрові відмінності як основа якісного складу вокального дуєту	
Стадниченко Л. Л.	170
Інтонаційний слух як «метаздібність» вокаліста	
Стародубцева О. О.	173
Психологічний зажим. Боязнь відкритого рота	
Темченко І. А.	177
Г. Сасько: особливості виконавської семантики на прикладі фотепіанного твору «Софія Київська»	
Чеботаренко О. В.	181
Бандурний вокал: репертуарна специфіка та місце у сучасному виконавстві	
Чернецька Л. Т.	184
Розвиток музично-творчих здібностей здобувачів освіти засобами родинного виховання	
Черсак О. М., Молодій О. Р.	186
Фортепіанна творчість М. Равеля в контексті взаємодії іспанської і французької музично-історичної традиції	
Чуприна Н. М.	189

Випускники ОНМА ім. А. Нежданової – продовжувачі традицій народно-інструментального мистецтва на Миколаївщині	
Шермет В. В.	195
Іспанські фольклорні традиції як концептуальна основа творів для фортепіанного дуету	
Щербаков Ю. В.	200
Клавірно-дуетні твори Франца Шуберта як джерело ліричного висловлювання	
Щербакова О. К.	202

Література:

1. Вербицький М. «Поучение гитары» (короткі правила навчання гри на інструменті) / Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. Відділ рукописів. Ф. 163, од. зб. 20/49, п. 1.3, 4 арк.

2. Букало Н. Михайло Вербицький в історії галицької музичної фольклористики : магістерська робота / ЛДМА ім. М. Лисенка. Львів, 2006. 103 с.

3. Волинський Й. Музична культура Галичини 60-х рр. XIX ст. *Живі сторінки української музики* : статті, дослідження, публікації / упоряд. Л. Архімович. Київ, 1965. С. 83.

4. Людкевич С. Бібліографія творів М. Вербицького. *Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи : у 2 т.* / упоряд., ред., перекл. і прим. З. Штундер. Львів : Дивосвіт, 1999. Т. 1. С. 307–310.

5. Письменна О. Рукописи та першодруки музичних творів Михайла Вербицького (із фондів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України): Нотографічний покажчик. Львів, 2004. 105 с.

ДИСТАНЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІАНІСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ЗВО У КЛАСІ СТРУННИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Бурман К. І.

*провідний концертмейстер кафедри музичного мистецтва
Мукачівський державний університет*

Екман М. С.

*концертмейстер, спеціаліст другої категорії вокально-хорового
та фортепіанного відділів*

*Мукачівська дитяча школа мистецтв імені С. Ф. Мартона,
концертмейстер кафедри музичного мистецтва
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

Дистанційне мистецько-виконавське навчання зі здобувачами в закладах вищої освіти на сучасному етапі свого розвитку набуло нової форми у процесі здійснення спільного музикування піаніста-концертмейстера та соліста-струнника у класі струнних інструментів, що вплинуло на «якісні» новоутворення та спотворило докорінні зміни виконавських можливостей.

Дистанційна діяльність піаніста-концертмейстера у класі струнних інструментів в умовах онлайн-навчання зі здобувачами ЗВО з мистецько-виконавськими спеціальностями є кардинально іншою сферою відображення музичної дійсності. Це позначається рядом факторів впливу на саму організацію освітнього процесу, що значно ускладнило умови для музикування обох партнерів – піаніста-концертмейстера та соліста-струнника у процесі вивчення музичних творів:

- навчання як наскрізна вимога сучасності в рамках карантинних обмежень відображає сутнісний вплив на процес музикування, в кінцевому результаті негативно впливає на якість розвитку виконавського мистецтва в цілому;

- деталізований розбір системних труднощів, які трапляються у процесі музикування означений діаметральним спектром аналізу-інтерпретації виконуваних творів для скрипки з фортепіано зі здобувачем-струнником та піаністом-концертмейстером;

- комплексний підхід до формування моделі дистанційної виконавської освіти;

- пошук засобів інструментарію для здійснення поліфункціональних меж скрипкового виконавства у процесі спільного музикування;

- здійснення виконавської взаємодії шляхом пристосування до дистанційної музичної дійсності [2; 4].

У форматі дистанційного навчання важливою передумовою якісного засвоєння музичних творів, що вивчаються у класі є створення ансамблю учасників спільного музикування в творчому тандемі піаніста-концертмейстера та соліста-струнника, створюючи виконавський кінцевий продукт – концертне виконання на сценічній арені.

В умовах сучасних міжнародних викликів у рамках посилення карантинних обмежень рівень виконавської майстерності різко знижується. Відсутність мотивації у процесі дистанційного самостійного навчання деформує в перспективі виконавську ініціативність партнерів, що позначається на недоброякісній музично-виконавській взаємодії співучасників ансамблевого музикування.

Аудіозаписи, здійснені піаністом-концертмейстером музичних творів для соліста-струнника у процесі дистанційного самостійного навчання не дають відповідної позитивної реакції та оцінки від здобувача, що сприяє якісному продукуванню виконавської діяльності та здійснює ефективний вплив на кінцевий результат. Вони не можуть бути панацеєю «для залікування музичних відкритих ран», тобто творчих робочих моментів у процесі вивчення творів та створення

інтерпретації в ансамблі соліста-струнника та піаніста-концертмейстера у форматі онлайн. Задля якісного оформлення та досягнення результативності у процесі спільної взаємодії партнерів важливу роль відіграє налагодження ансамблевої співдружності, досягнення цілісності у процесі виконання музичних творів, що вивчаються в класі.

Враховуючи локальне значення дистанційного мистецько-виконавського навчання у класі струнних інструментів, діяльність піаніста-концертмейстера у ансамблевій співдружності з солістом-струнником є необхідною передумовою успішного концертного виконання, спрямована на досягнення шляхом живих натхненних та творчих репетицій, які збагачують, навчають та виховують партнерів у процесі реального живого ансамблевого музикування.

Література:

1. Афанасьєва Е. Сучасні вимоги до професійної роботи концертмейстера у вищих мистецьких навчальних закладах. *Молодий вчений*. 2017. №11(51). С. 521–524.

2. Екман М. Дистанційна підготовка майбутніх концертмейстерів у педагогічних закладах вищої освіти: виклики та реалії сьогодення. *Музика в системі мистецької освіти: взаємини та протидії* : матеріали Всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації у галузі мистецтвознавства, музикознавства, музичної педагогіки (м. Одеса, 15 березня – 23 квітня 2021 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 78–80.

3. Концертмейстер. Музична енциклопедія / за ред. Ю. Келдиша. М. : Радянська енциклопедія, 1974. Т. 2. 930 с.

4. Шендерович Е. В концертмейстерском классе: Размышления педагога. М. : Музыка, 1996. 207 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>